

i llibres

boca-orella

JOSÉ MARÍA SANZ (LOQUILLO)

«Per a qui li agradi la història recomano la reedició de *Comunista en España y antiestalinista en la URSS* (Espuela de Plata), de Valentín González, *El Campesino*».

Paco Candel, el personatge i l'escriptor

La primera biografia de l'autor de 'Donde la ciudad cambia su nombre' recorda, pocs dies abans del primer aniversari de la seva mort, la figura d'un autor convertit en figura popular

ERNEST ALÓS [ealós@elperiodico.com]

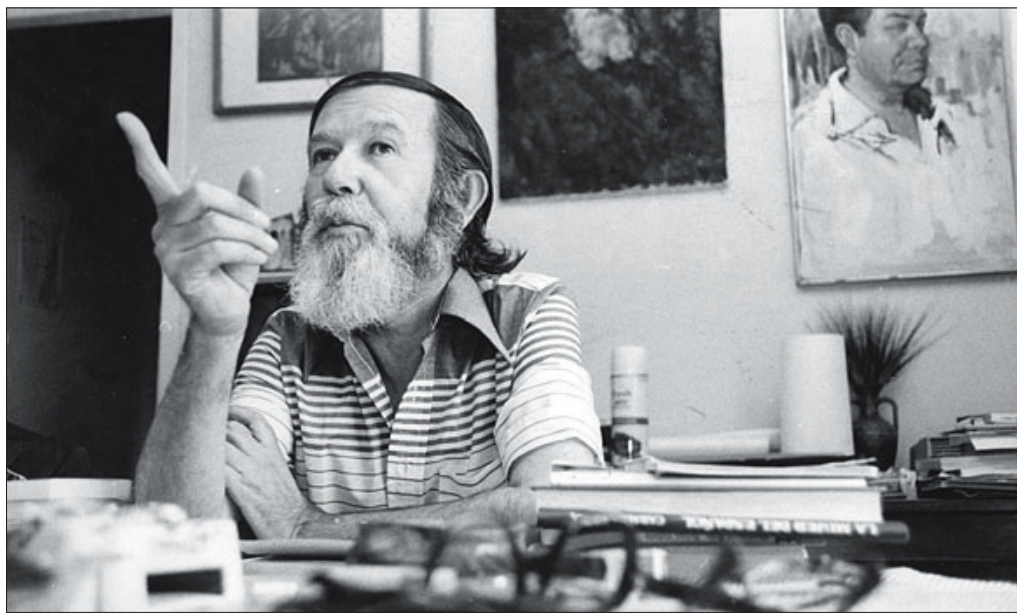
Fa gairebé un any, el 23 de novembre del 2007, va morir Paco Candel. Les seves novel·les eren (i són) gairebé introbables. Però, a desgrat seu, no era per això pel que tants el recordaven, sinó per la persona. O, potser, pel personatge, reconegut unànimement com un dels pocs punts de trobada genuïns entre la literatura i la política catalana, d'una banda, i la realitat dels barris dels altres catalans, de l'altra. Personatge i escriptor apareixen a *La providència es diu Paco* (Dèria-La Magrana), la primera biografia de Candel. Però potser és més apropiat qualificar-la de llibre d'entrevistes, les que l'autor, Genís Sinca, va mantenir amb el mateix cronista de les Cases Barates i els que el van conèixer.

LA PROVIDENCIA ES DIU PACO
Genís Sinca

Editorial: Dèria - La Magrana
Pàgines: 419
Preu: 22 €

a aquestes altures ni tan sols se li reconeixia el valor literari de les seves primeres obres. Cosa que sí que fa, en una entrevista inèdita que Sinca reproduïx íntegrament al final del llibre -juntament amb les de la mestra Pepita Casanellas, Marujita Candel, Eduardo Manchón, Josep Benet, Max Cahner, Jordi Pujol i Josep Maria Huertas Claveria-, el desaparegut Manuel Vázquez Montalbán. El pare de Carvalho sosté que, amb *Donde la ciudad cambia su nombre* (1957) i *Han matado a un hombre, han roto un paisaje* (1959), Candel «es converteix en un dels millors representants del denominat realisme social», amb escenes lúdiques i poder-

►► Paco Candel, al seu pis de la Zona Franca.

ON LA CIUTAT CANVIA DE NOM

Els fills del barri

El fill que porta de Juan Marsé, Paco Candel, Antonio Rabinad i Víctor Mora fins a Francisco Casavella segueix sumant baules. Mentre que Casavella ha deixat el barri, els seus triomfs i els seus watusis per l'Europa del Segle de les Llums, una altra generació segueix parlant de llocs on la ciutat passa a tenir un altre nom. El Sant Adrià dels descampats de Javier Pérez Andújar (1965), reflectit però no nomenat a *Los principes valientes* (Tusquets); la Barcelona de Quim Aranda (1963) a *El avión*

de madera que dio la vuelta al mundo (Candaya); o, a l'altre extrem de la conurbació, el Sant Feliu de Carlos Peramo (1967), en *Me refiero a los Játac* (Bruguera).

Històries de colles però també de nens tancats a casa amb la tele i els tebeos, que els anys 70 que van viure no tenen res a veure amb els 50 de Candel, més semblants a l'experiència dels barris d'immigrants de Vic on es desenvolupa l'acció de *L'últim patriarca* de Najat el Hachmi (1979).

ses que són una «excel·lent» descripció «dels àmbits i condicions de vida dels cinturons urbans, aquells que van créixer salvatgement sense cap altre impuls que la fam, les mancances de tota mena i l'emigració».

Però les dues obres que potser resisteixen més el pas del temps tenen 50 anys. Tants com llibres va escriure. «Es va convertir en personatge, en un gran personatge», reconeix Sinca. Un exponent d'una generació que va créixer lluitant i que després de la transició es va trobar desplaçada». Alguns van saber reinventar-se, com Vázquez Montalbán. Candel, no. «Va seguir sent el personatge amb barba i mocador que feia coses per als veïns, una espècie - resumeix el biògraf- d'Abbé Pierre».

No va deixar de ser un gran retratista, el cronista que havia escrit a la revista *Destino* el primer gran reportatge sobre les barraques de Montjuïc. Però la seva conversió en, com ho defineix Sinca, «una mena d'ambaixador de pobres, putes, alcohòlics i miserables, un abanderat del partit polític que no existeix» va beneficiar tant el reconeixement de la seva persona com va perjudicar el de la seva obra.

El seu pas pel món de la política, com a senador de l'Entesa i regidor a l'Hospitalet de Llobregat, com a independent pel PSUC, va ser decebedor. Però dels últims anys potser es recorda més la relació de l'autor amb Jordi Pujol. Una relació simbiòtica. Pujol reconeix al llibre que